

Handläggare:
Ingrid Storm, 08-508 29 786

Till
Koncernstyrelsen

Redovisning av extern genomlysning av projektet Stockholms framtida avloppsrening

Koncernledningens förslag till beslut

Koncernstyrelsen beslutar följande.

Redovisningen av extern genomlysning av projektet Stockholms framtida avloppsrening, bilaga 1 till tjänsteutlåtandet, godkänns.

Sammanfattning

Vid koncernstyrelsens sammanträde den 29 januari 2024 beslutade koncernstyrelsen att ge VD på Stockholms Stadshus AB i uppdrag att genomföra en extern genomlysning av projektet Stockholms framtida avloppsrening (SFA) som drivs av Stockholm Vatten och Avfall AB genom dotterbolaget Stockholm Vatten AB. För uppdraget anlätades KPMG. Genomlysningen färdigställdes i juni 2024 (bilaga 1).

Bakgrund

Stockholm har under många år haft en stark befolkningstillväxt och enligt befolkningsprognosen kommer staden fortsätta att växa. En förutsättning för stadens tillväxt är en fungerande avloppsrening som klarar kraven på såväl rening av avloppsvattnet som påverkan på omgivningen i form av buller, lukt och transporter. Mot den bakgrunden beslutade kommunfullmäktige i Stockholms stad i maj 2014 om genomförandebeslut för Stockholms framtida avloppsrening. Beslutad budget uppgick till 5 929 miljoner kronor i prisnivå september 2013 och projektet beräknades vara färdigställt under 2020. I april 2017 fattade kommunfullmäktige ett reviderat genomförandebeslut, innebärande att investeringsbudgeten reviderades till 9 172 miljoner kronor i prisnivå september 2016. Beslutet innebar en förlängning av genomförandetiden till 2026. I april 2024 beslutade kommunfullmäktige om ett nytt reviderat genomförandebeslut, med en investeringsutgift om 19 500 miljoner kronor i prisnivå mars 2023 och en förlängning av genomförandetiden till 2031.

I samband med att koncernstyrelsen fattade beslut om nytt reviderat genomförandebeslut för SFA 19 december 2023, fattades även beslut om att ge VD på Stockholms Stadshus AB i uppdrag att återkomma med ett förslag på hur en extern genomlysning skulle kunna

genomföras av hur kostnadsökningarna i projektet har uppstått och beslutsprocessen som lett fram dit.

Vid koncernstyrelsens sammanträde den 29 januari 2024 beslutade koncernstyrelsen att ge VD på Stockholms Stadshus AB i uppdrag att genomföra en extern genomlysning av hur kostnadsökningarna i projektet SFA har uppstått och beslutsprocessen som lett fram dit. I beslutet föreslog koncernstyrelsen att en extern aktör skulle anlitas, med erforderlig kompetens, och med särskilt fokus på stor erfarenhet av kommunal organisation och styrning inklusive kommunala bolag samt projektstyrning. Det var önskvärt med en extern aktör som inte tidigare granskat projektet. För uppdraget anlidades KPMG. Rapporten färdigställdes i juni 2024 (bilaga 1).

Granskningens övergripande slutsatser

Granskningen visar att samtliga initiala beslut för projektet fattats inom loppet av ett års tid, vilket bedöms vara en mycket kort tidsram för ett projekt av denna omfattning och komplexitet. Den korta ledtiden mellan utredning, planering och genomförande har medfört bristfälliga detalj- och beslutsunderlag till grund för genomförandebeslutet 2014. Det faktum att det initiala genomförandebeslutet fattades utifrån bristfälliga beslutsunderlag är en starkt bidragande orsak till projektets kostnadsökningar.

Vidare fastslås att omvärldsfaktorer som pandemi och krig i Ukraina har påverkat priser och materielleveranser. Ökad konkurrens med hänsyn till andra stora investeringsprojekt som pågår parallellt i staden har också bidragit till att avtal behövt tecknats till högre priser än budgeterat. Därutöver har utmaningarna med att bedriva renoveringsprojekt i en existerande och driftsatt verksamhet visat sig vara en bidragande orsak till kostnadsökningar. Dessa faktorer beskrivs även i förslaget till reviderat genomförandebeslut från december 2023, där projektet själva gjort en, vad KPMG bedömer som, gedigen genomlysning av orsaker till uppkomna kostnadsökningar.

Sammanfattningsvis kan KPMG konstatera att projektet inte har efterlevt rådande regler och riktlinjer vad avser kommunikation och återrapportering. Redan under 2020 borde projektet ha lyft förslag till nytt reviderat genomförandebeslut och med det uppdaterad budget. Officiell rapportering av projektets slutkostnadsprognos har inte reflekterat projektets verkliga uppskattning och uppfattning av slutlig kostnad för projektet fram till och med våren 2023.

Koncernledningens kommentarer

Koncernledningen har vidtagit ett antal åtgärder för att säkerställa en fortsatt framdrift inom beslutad budget och tidsram.

I samband med att beslut fattades om reviderat genomförandebeslut fick Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) tydliga krav för arbetet framåt samt uppdrag att genomföra för att säkerställa framdrift och kontroll i arbetet med projektet SFA. Bland de krav och uppdrag som åligger bolaget framåt finns som exempel att bolaget ska säkerställa en fullgod styrning av projektet bland annat genom att tillse att rätt kompetens i projektets alla delar och skeden finns. Bolaget ska fortsatt arbeta aktivt med att söka möjligheter att effektivisera genomförandet och i de fall där besparingar kan genomföras utan att äventyra funktion eller säkerhet så ska dessa effektueras. Bolaget ska även arbeta med fördjupad riskhantering, säkerställa en effektiv driftsättning samt

tillse en god rapportering till bolagets styrelse samt koncernstyrelsen. Av den lägesrapport för SFA (dnr SSAB 2024/106 Lägesrapport Stockholms Framtida Avloppsrening juni 2024) som föreläggs koncernstyrelsen vid sammanträdet den 17 juni framgår att bolaget arbetar med alla delar i uppdragen.

Som en del i beredningen av ett reviderat genomförandebeslut beslutade koncernledningen att genomföra en extern granskning av SFA (Dnr SSAB 2023/118 Rapport Genomgång, analys, rådgivning och second opinion SFA oktober 2023). Granskningen bekräftade SVOAs slutsatser vad gäller slutkostnadsprognos och tidsplan.

I enlighet med tidigare fattade beslut kommer Stockholm Stadshus AB att avlägga två lägesrapporter till koncernstyrelsen under 2024, varav den första föreläggs koncernstyrelsen vid sammanträdet den 17 juni. I januari 2024 beslutade styrelsen för Stockholm Vatten AB (SVAB), dotterbolag till SVOA, att en rapportering av projektet ska ske vid samtliga styrelsemöten. Rapporteringen kommer att ske med mer omfattande lägesrapport två gånger per år och en komprimerad version vid övriga möten.

Utöver det följer SVOA de reviderade tillämpningsanvisningar för bolagskoncernens investeringar som koncernstyrelsen fattade beslut om i juni 2023 (Dnr SSAB 2023/15). Särskilda anvisningar infördes för investeringar som överstiger en miljard kronor.

Koncernledningen fortsätter att noga följa bolagets framdrift av projektet.

Fredrik Jurdell
VD

Anette Scheibe Lorentzi
Vice VD

Bilagor

1. Projektgenomlysning Stockholms Framtida Avloppsrening (SFA), KPMG, juni 2024

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Fredrik Jurdell, VD	2024-06-12
Anette Scheibe Lorentzi, Vice VD	2024-06-12